

Ale nad těmi vodami se zachvíval Boží dech

Exegetická studie 1M 1,2

°jiří hedánek
29. teologické fórum
Dech Ducha svatého v církvi

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

וְהָאָרֶץ הַיְדוּתָהּ תָהוּ וְכָהוּ
וְדָזָן שָׁרָה עַל־פְּנֵי תְהוֹם
וְרִוּדָן אֱלֹהִים מִרְזָזְפוֹת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:

První

série tabulek, kterou Mojžíš zdědil

1 ¹ Nejprve Bůh stvořil nebe a zemi tak, ² že země byla pustá a prázdná a ponořena byla do tmy. Ale nad těmi vodami se zachvíval Boží dech.

³ „Ať je *světlo*,” řekl. A bylo světlo. ⁴ Bůh viděl, jak je to světlo dobré, a oddělil ho od tmy. ⁵ Pak ho nazval dnem a tmou nocí. Nastal večer a nastalo ráno **prvního dne**.

¹⁴ „Ať se na nebeské klenbě objeví *světla*,” řekl zase Bůh, „aby odlišovala den od noci, byla k poznání denní i roční doba, a kdy čeho přijde čas. ¹⁵ Budou jako světla z nebeské oblohy svítit na zem.“ Tak se stalo: ¹⁶ Udělal dvě velká světla – to větší, aby převládalo ve dne, to menší, aby převládalo v noci, a hvězdy k tomu. ¹⁷ Dal je na nebeskou klenbu, aby svítila na zem, ¹⁸ ovládla den i noc a oddělila světlo od tmy. Bůh viděl, že to je dobré. ¹⁹ Nastal večer a nastalo ráno **čtvrtého dne**.

⁶ „Ať je ve vodách klenba,” řekl Bůh potom, „a ta *oddělí vody* od sebe.“ ⁷ Udělal tedy klenbu, aby oddělil vodu pod klenbou od vody nad klenbou. Když se stalo, ⁸ nazval klenbu nebem. Nastal večer a nastalo ráno **druhého dne**.

²⁰ „Ať se to ve vodě *hemží životem*,” řekl Bůh, „a nad zemí ať to po nebeské klenbě létá sem a tam.“ ²¹ Pak stvořil velké plazy a různé druhy živočichů, kteří se v hojnosti hemží ve vodě, a všechno možné, co má křídla. Bůh viděl, že je to dobré.

²² „Plod'te a množte se, naplňte mořské vody,” obdařil je v požehnání. „Co má křídla, ať se množí na zemi.“ ²³ Nastal večer a nastalo ráno **pátého dne**.

⁹ „Ať se voda pod nebem steče dohromady,” řekl potom Bůh, „aby bylo

²⁴ „Ať se na zemi objeví různé druhy *živočichů*,” řekl, „zvěř i havěť a rozmanitá suchozemská

kterou Mojžíš

1 ¹ Nejprve Bůh stvořil nebe a zemi tak, ² že země b
Ale nad těmi vodami se zachvíval **Boží dech.**

³ „Ať je *světlo*,“ řekl. A bylo světlo. ⁴
Bůh viděl, jak je to světlo dobré, a oddělil
ho od tmy. ⁵ Pak ho nazval dnem a tmou
nocí. Nastal večer a nastalo ráno **prvního
dne.**

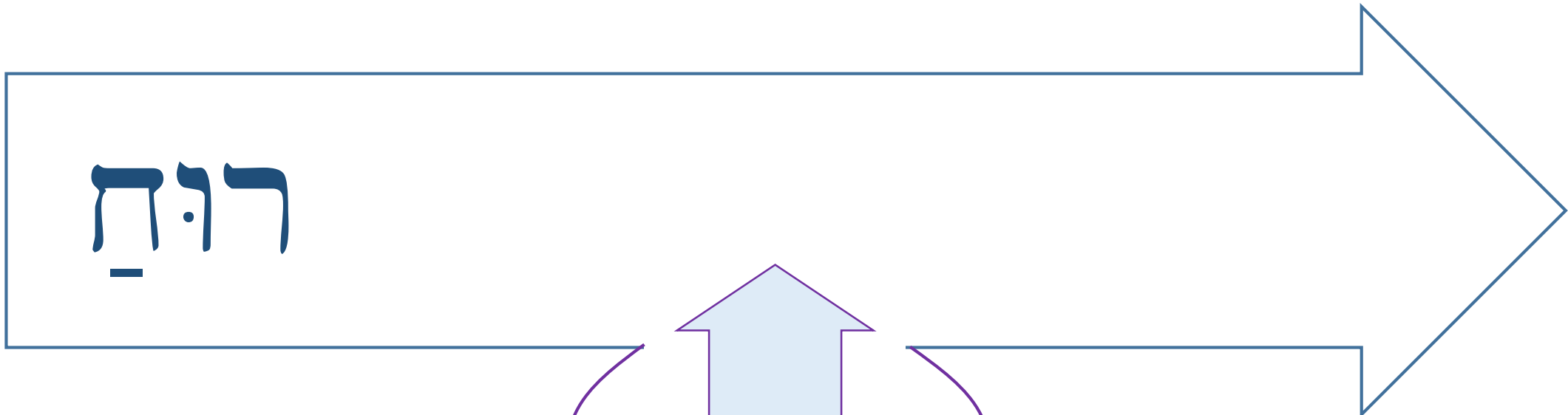
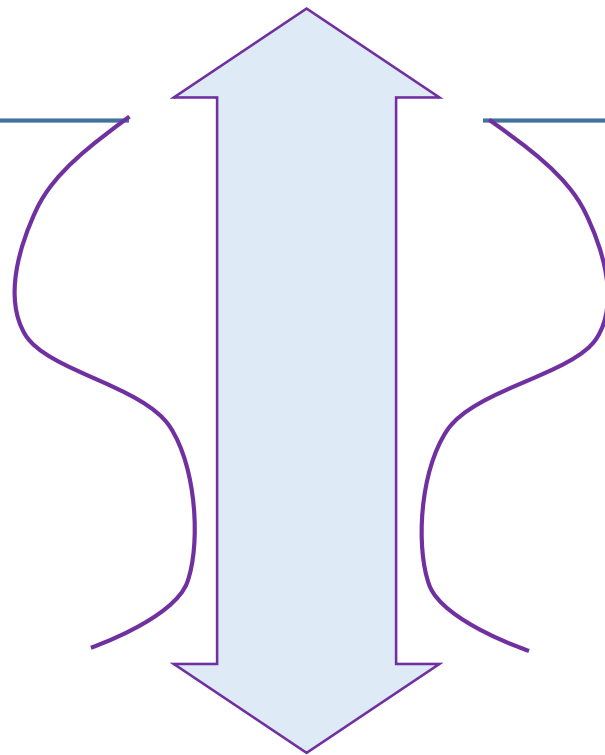
¹⁴ „A
zase Bů
k poznár
¹⁵ Budou
Tak se st
převláda

ר.ח.

—

רוח

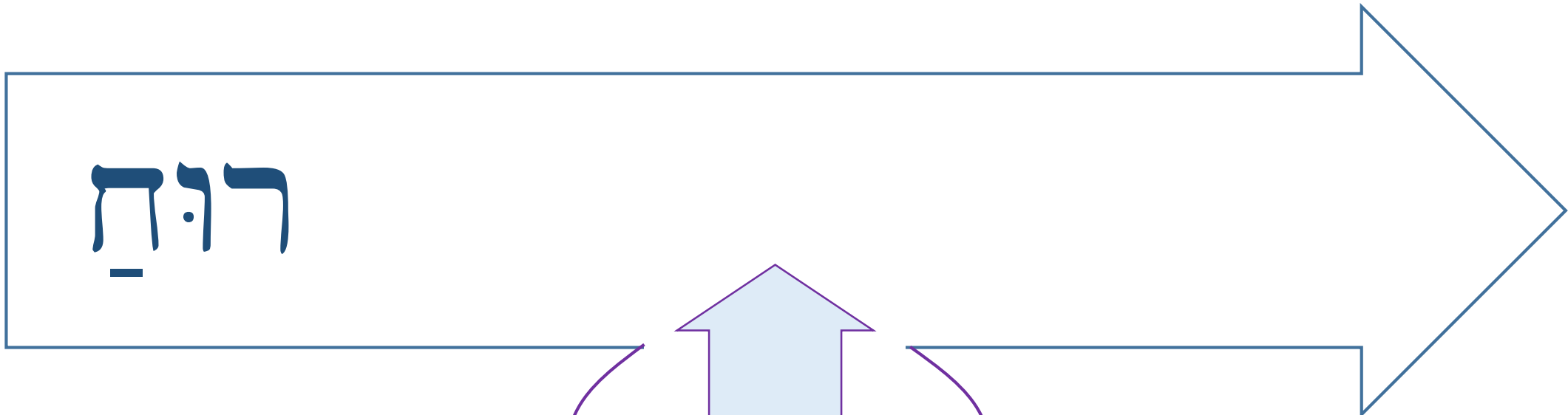
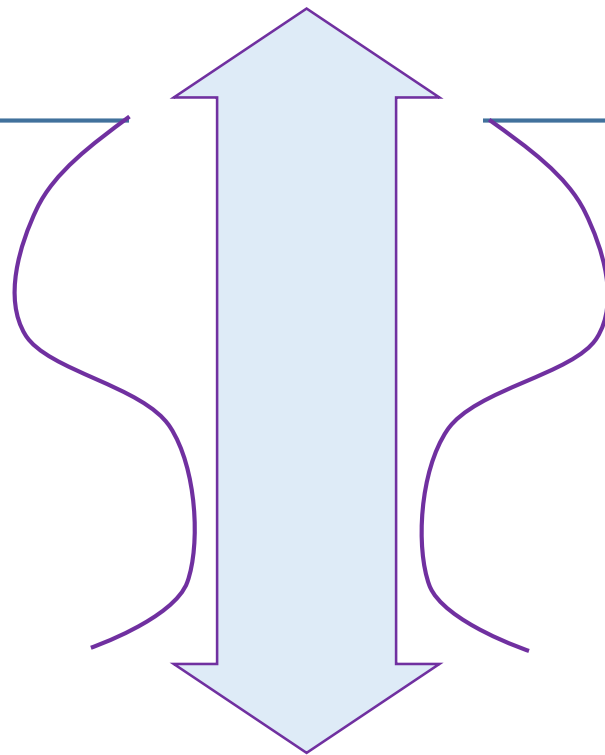
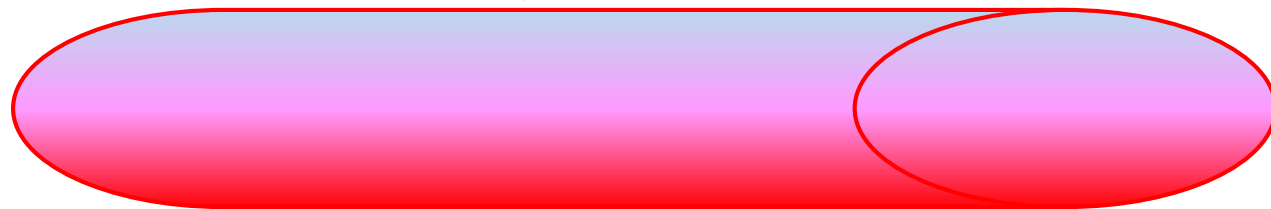
נשמה
T T :

רוח

נשמה
T T :

נפש
: :

הִיא שׁוֹכֵנֶת עִמָּכֶם

J 14,17

שכינה

היא שוכנת עמכם

J 14,17

2K 3,18

My všichni s odkrytou tváří
jako v zrcadle odrážíme

a tehdy jsme Pánovým Duchem proměňováni
k jeho obrazu,
*Pánovu slávu
od slávy k slávě.*

*ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν,
καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.*

sloveso

sloveso

sloveso

sloveso

sloveso

sloveso

sloveso

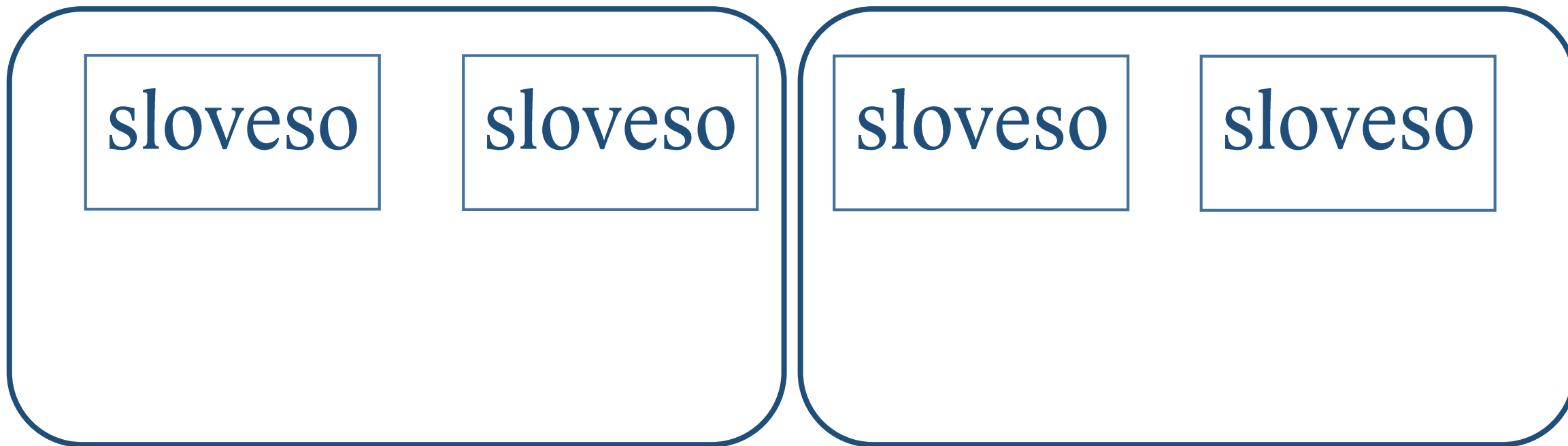
sloveso

děj | popis | argumentace

vyšší koheze

nižší koheze

vyšší koheze

sloveso

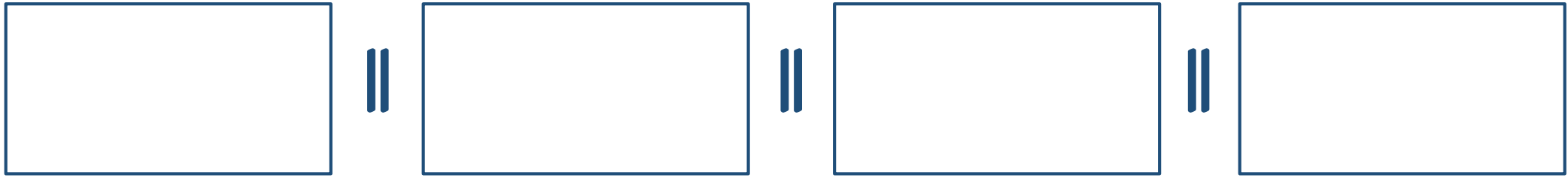
sloveso

sloveso

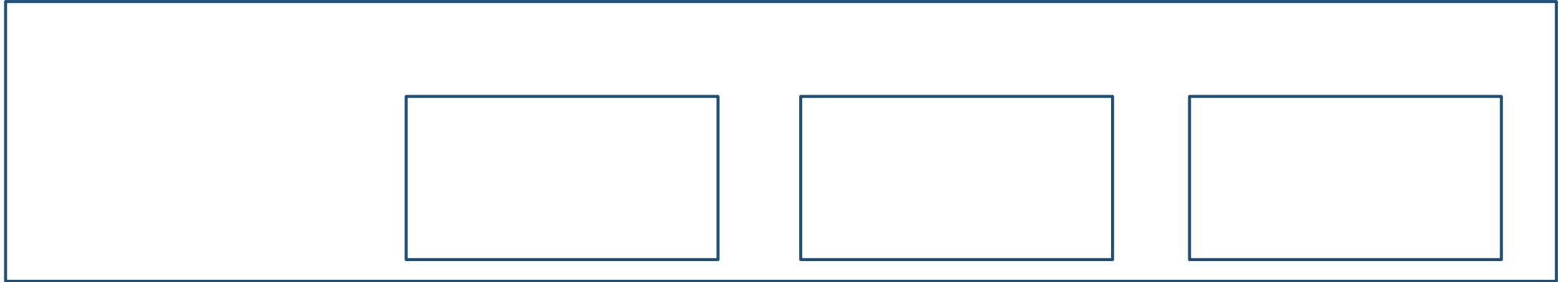
sloveso

dramatická pauza

nový začátek
odbočka
vyčlenění

poměr souřadný
koordinace
parataxe

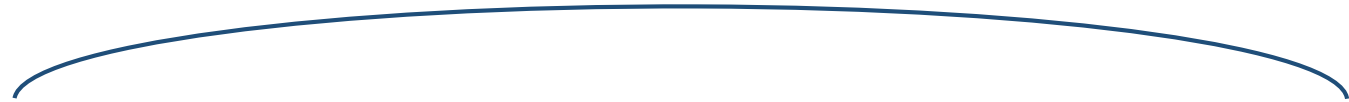
poměr podřadný
subordinace
hypotaxe

poměr přířadný
adordinace
epitaxe

teze

rozvedení teze

disjunktní
čas

konjunktní
čas

konjunktní
čas

konjunktní
čas

slovesná sukcese

**disjunktní
čas**

**konjunktní
čas**

**disjunktní
čas**

**konjunktní
čas**

poměr přířadný
adordinace
epitaxe

בְּרָא
T T

Nejprve stvořil Bůh nebe a zemi.

הִיְתָה
T : T

Země byla neuspořádaná a pustá,

nad hlubinou tma,

מְרַחֶפֶת
: : :

ale dech Boží se zachvíval
nad vodami.

בְּרָא
T T

Nejprve stvořil Bůh **TEZE** nebe a zemi.

הִיְתָה
T : T

Země byla neuspořádaná a pustá,

nad hlubinou tma,

מְרַחֶפֶת
: : :

ale dech Boží se zachvíval
nad vodami.

בְּרָא
T T

TEZE
Nejprve stvořil Bůh nebe a zemi.

GAP

הִיְתָה
T : T

NOVÁ TEZE ?
Země byla neuspořádaná a pustá,

nad hlubinou tma,

מְרַחֶפֶת
: : :

ale dech Boží se zachvíval
nad vodami.

בְּרָא
T T

Nejprve stvořil Bůh **TEZE** nebe a zemi.

הִיְתָה
T : T

Ale ta **VYČLENĚNÍ** zeme byla neuspořádaná a púšťá,

nad hlubinou tma,

מְרַחֶפֶת
: : :

ale dech Boží se zachvíval nad vodami.

בְּרָא
T T

TEZE
Nejprve stvořil Bůh nebe a zemi.

הִיְתָה
T : T

VYČLENĚNÍ
Ale ta zeme byla neuspořádaná a púšťá,

nad hlubinou tma,

מְרַחֶפֶת
: : :

ale dech Boží se zachvíval nad vodami.

souběžný
stav / děj

בְּרָא
T T

Nejprve stvořil Bůh nebe a zemi.

הִיְתָה
T : T

Země byla neuspořádaná a pustá,

nad hlubinou tma,

מְרַחֶפֶת
: : :
- : :

ale dech Boží se zachvíval
nad vodami.

בְּרָא
T T

Nejprve stvořil Bůh nebe a zemi.

הִיְתָה
T : T

Země byla neuspořádaná a pustá,

nad hlubinou tma,

teze

מְרַחֶפֶת
: : :

^p ale dech Boží se zachvíval
nad vodami.

1 **בְּרָא** Nejprve stvořil Bůh nebe a zemi,
 2 **הִיְתָה** země byla neuspořádaná a pustá,
 nad hlubinou tma,
מְרַחֶפֶת ale dech Boží se zachvíval nad vodami.

teze

zahajuje dějovou posloupnost

3 **וַיֹּאמֶר** a řekl: „Ať ...“ (יְהִי)
 4 **וַיְהִי** a bylo
וַיִּרְא a viděl
וַיַּבְדִּיל a oddělil
 5 **וַיִּקְרָא** a nazval
קָרָא kdežto nazval

pokračuje v dějové posloupnosti

kontrast

קָרָא kdežto nazval kontrast

6 **וַיְהִי** a bylo
 7 **וַיְהִי** a bylo
וַיֹּאמֶר a řekl: „Ať ...“ (וַיְהִי יְהִי)
 8 **וַיַּעַשׂ** a oddělil
וַיַּבְדִּיל a učinil
וַיְהִי a bylo
וַיִּקְרָא a nazval
וַיְהִי a bylo
וַיְהִי a bylo

pokračuje v dějové posloupnosti

Nejprve

stvořil

Bůh

nebe

a zemi.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

Nejprve stvořil Bůh nebe a zemi.

Nejprve

stvořil

Bůh

nebe

a zemi.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

Nejprve stvořil Bůh nebe a zemi.

ρ

A země

byla

neuspořádaná

a pustá

a tma

nad hlubinou.

וְהָאָרֶץ הִיְתְּהָ תְהוֹ' וּבְהוֹ' וְחֹשֶׁךְ עַל-פְּנֵי תְהוֹם

A země byla neuspořádaná a pustá a tma nad hlubinou.

A země

byla

neuspořádaná

a pustá

a tma

nad hlubinou.

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהּ וְחֹשֶׁךְ עַל-פְּנֵי תְּהוֹם

Ale dech

Boží

chvěl se

nad

vodami.

עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:

מֵרַחֲפַת

וְרוּחַ אֱלֹהִים

Ale Boží dech

se zachvíval

nad vodami.

Ale dech

Boží

chvěl se

nad

vodami.

עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:

מֵרַחֲפַת

וְרוּחַ אֱלֹהִים

Ale Boží dech

se zachvíval

nad vodami.

ρ

ρ

1K 2,10-11: ...neboť Duch zkoumá všechno, i Boží hlubiny. Vždyť kdo z lidí ví, co je v člověku, než duch člověka, který je v něm? Tak ani Boží věci nezná nikdo, jen Duch Boží.

Posel faraona ~ „*dech*“ *faraona*, akk. **šāru**
nebo **šēchu**

EA 100:33-44 / 137:71 / 141:2 / 142:1 / 143:1
/ 144:2,6,8 / 145:9,20 / 146:11 / 149:23 / 164:13

EA 146:7 / 147:9,19,21,23,26,34,44 / 155:9

Abi-Milku užil *šāru* ve 146:11 pro faraonova posla, tak *šēchu* v úvodní zdravici 146:7, kde „*dech života*“ je farao.

Koncept je sice egyptský,

← **tʾw** (*n* ‘*nh*’), „*dech (života)*“,

ale Kenaanci to užívají jako femininum => obecné
(interference západosemitské gramatiky v periferní akkadštině)

napāšu ~ נפשו

Těž jako sloveso: **upša** [ana iaši]

„*kéž na mě (můj pán) dýchne*“

(„*dýchnutí*“ = *zpráva od faraona*)

EA 281:3

EA 100, 141, 297

EA 179:12

vzduch, vítr, svoboda,
dech (též při mluvení,
zejm. coby „*slova*“,
„*přání*“, „*dát žít*“)

/ s determinativem **SVITEK**
= „*kniha*“

(též *igb* / *igp* = *vzduch, dech, vítr*)

„*slyšet dech krále*“ = *slyšet zprávu*

EA 297:17-21

Iz 48,16: (Hovoří Mesiáš:

*„Mluvím otevřeně
a byl jsem u toho – od počátku.“*)

„Teď tedy / proto tedy
Panovník Hospodin

וְעַתָּה

אֲדַנִּי יְהוָה

poslal

mne

נְשַׁלְחֵנִי

וְרוּחִי

a svého Ducha / svůj dech.“

„slyšet dech krále“ = slyšet zprávu

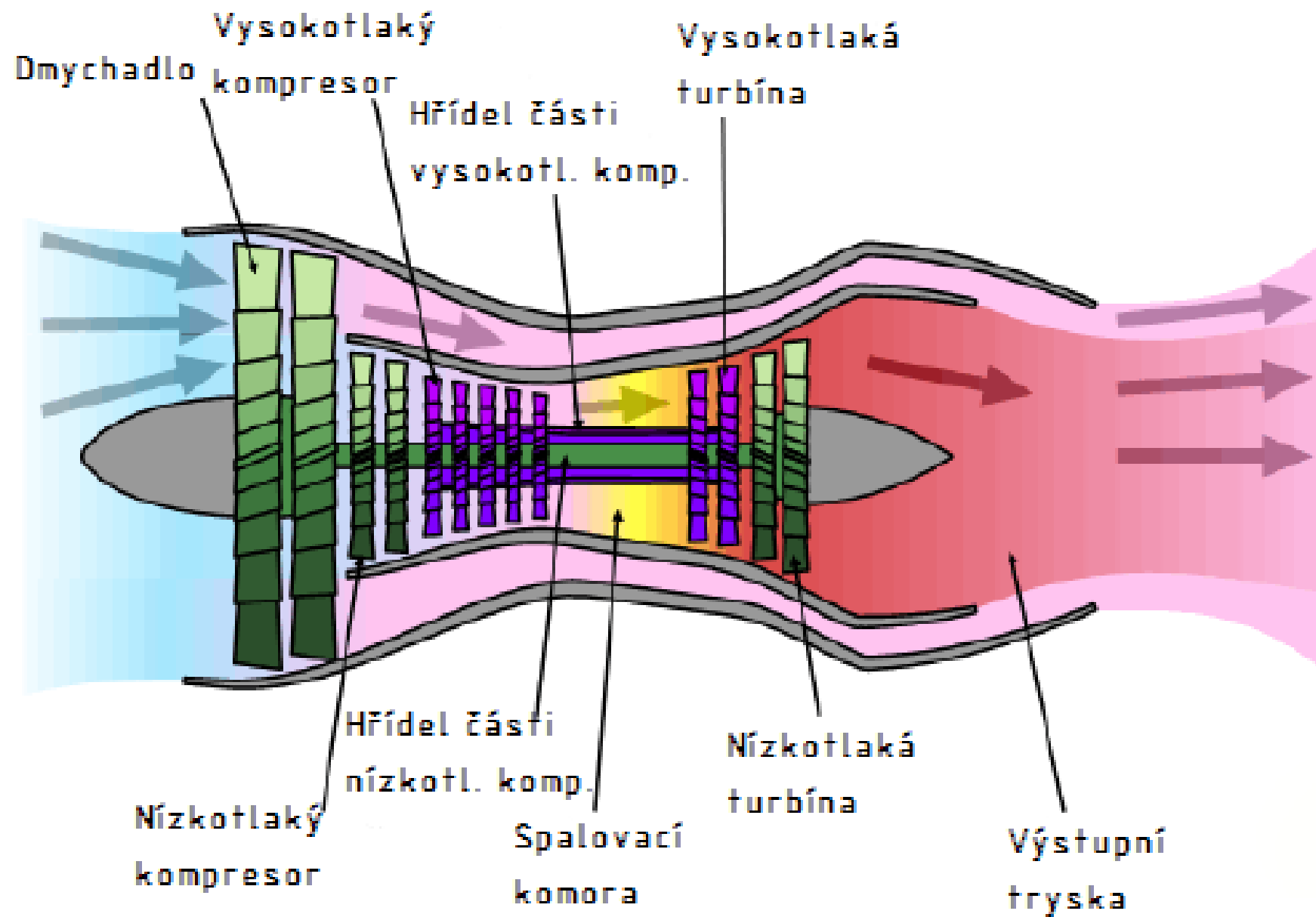
שְׂכִינָה

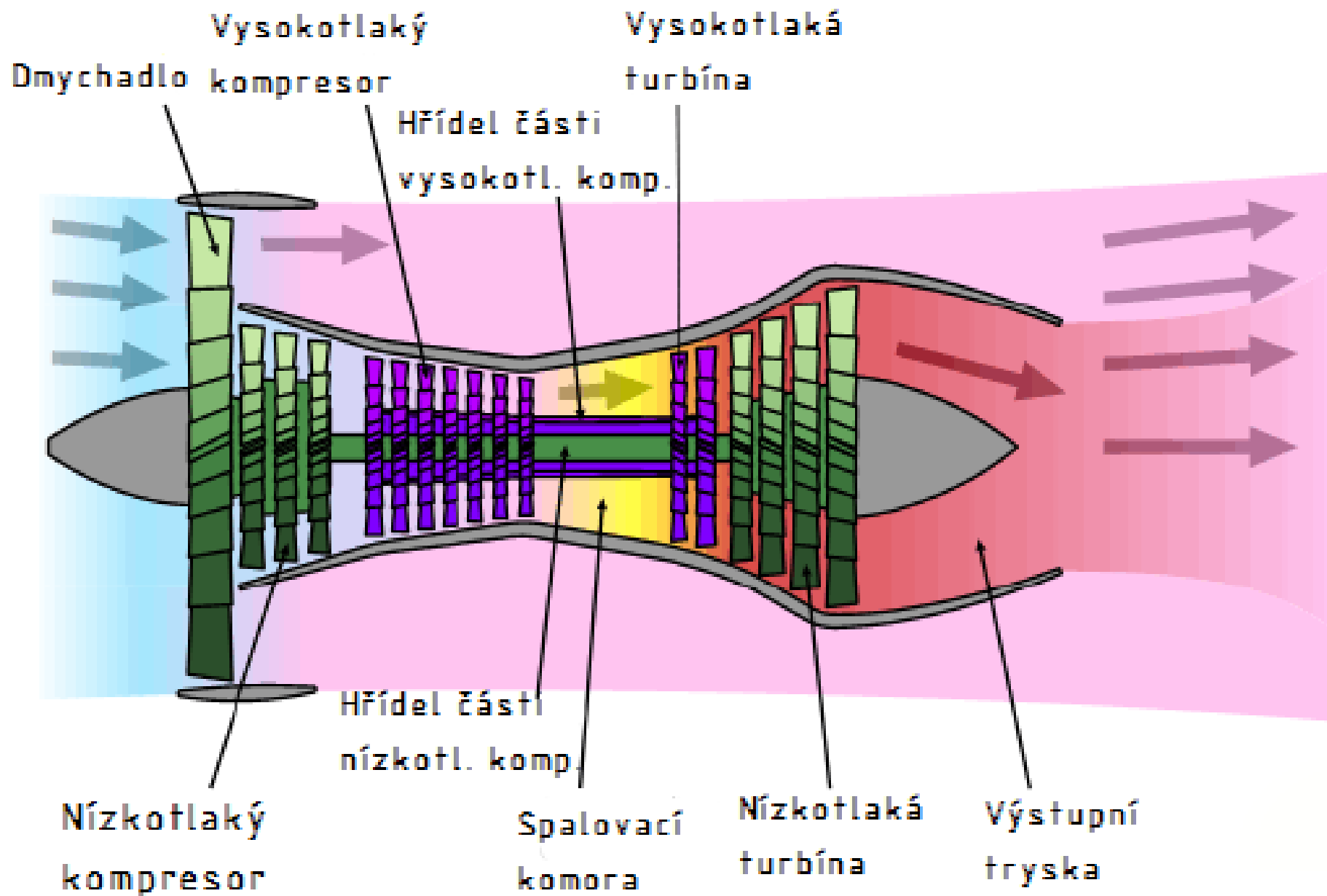
הִיא שׂוֹכֶנֶת עִמָּכֶם

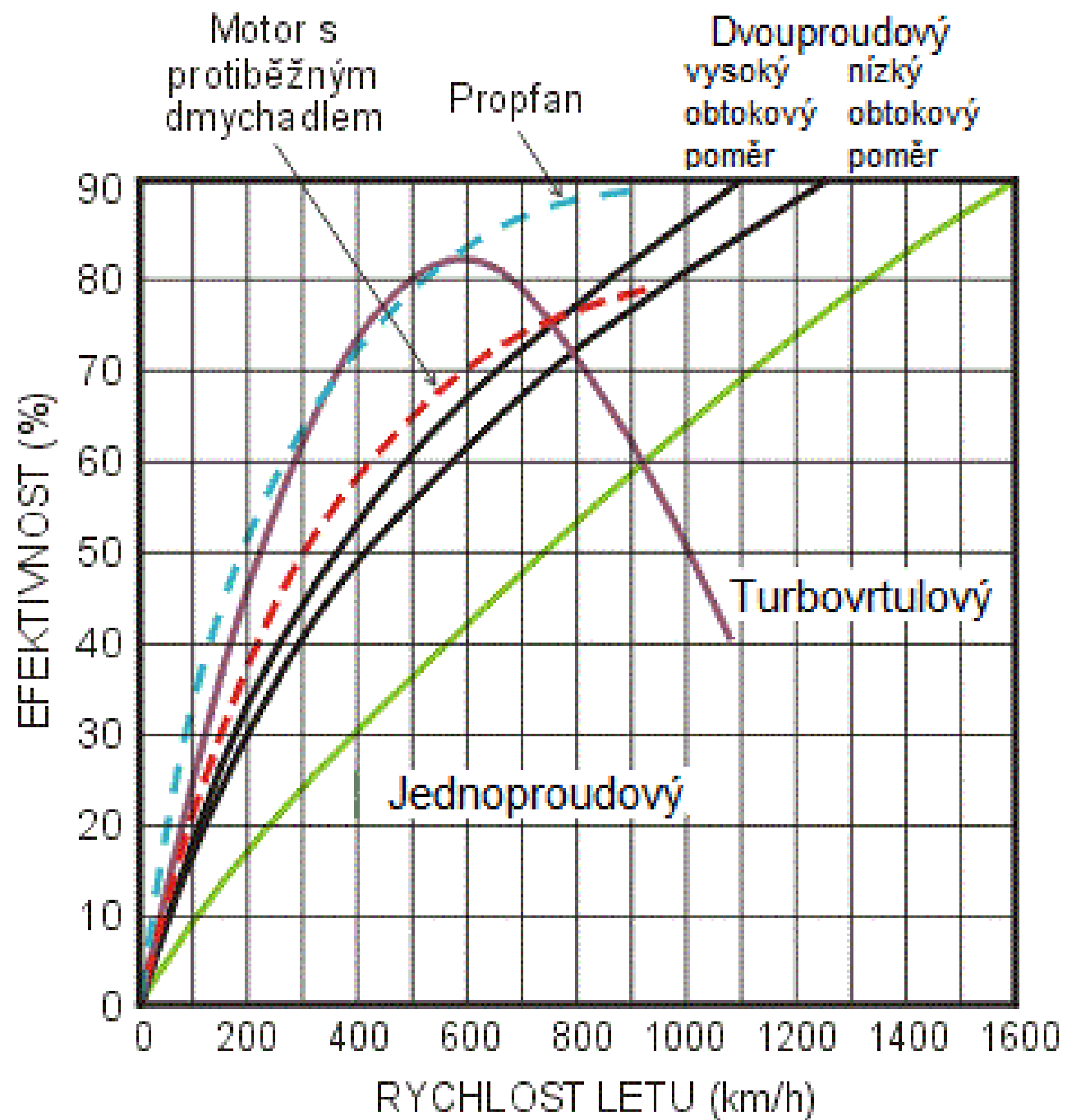
J 14,17

הַדָּבָר נֶהְיָה בְּשׁוֹר וְשָׂכֵן בְּתוֹכֵנוּ

J 1,14

Fr 2,5

Τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν
ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

Fp 2,5

יְהֵא בְכֶם הַלֵּךְ רוּחַ זֶה
אֲשֶׁר הָיָה בַּמָּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ

Τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν
ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

Děkuji

°jh